

I.

Fővárosi Törvényszék
6.K.33.187/2010/20.

A Fővárosi Törvényszék az ifj. dr. Marton Kálmán ügyvéd (címe) által képviselt felperes (címe.) I. rendű, felperes (címe.) II. rendű, felperes (címe.) III. rendű felpereseknek az Enczi és Társa Ügyvédi Iroda (címe ügyintéző: dr. Enczi János ügyvéd) által képviselt Magyar Építész Kamara (címe) alperes ellen fegyelmi ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

Ítéletet

A bíróság a felperesek keresetét elutasítja.

A bíróság kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az alperesnek 20.000. (Húszezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A felperesekkel szemben panaszos élt panasszal 2008. március 14-én, hivatkozással a Magyar Építész Kamara etikai-fegyelmi szabályzatának (a továbbiakban: EFSZ) 6.3., 4.5., 5.3. és 5.5. pontjainak sérelme miatt. A panaszos úgy vélte, hogy a törökbálinti új városháza tervezése kapcsán a tervpályáztatási kötelezettséget az érintettek megszegték. Az építészeti verseny kiiktatásával a felperesek jogtalan előnyöket élveznek a többi építésszel szemben, sértve azok jogos érdekeit.

A Pest Megyei Építész Kamara helyett - összeférhetetlenség okán - kijelölt Budapesti Építész Kamara 2008. május 27-én meghallgatást tartott, majd a bepanaszoltak és panaszos nyilatkozatainak értékelését követően, figyelemmel a vizsgálóbiztosi jelentésre is, 2008. július 22-én kelt III-0013/08. számú határozatával mindhárom felperes vonatkozásában a fegyelmi eljárást megszüntette. A kamarai szerv úgy vélte, hogy a közbeszerzési értékhatárok megállapítása nem volt egyértelműen tisztázható.

A fellebbviteli eljárásban elkészült vizsgálóbiztosi jelentésre is figyelemmel az alperes 2008. október 13-án kelt 52/2008. (10. 13.) számú határozatával megsemmisítette az elsőfokú döntést, az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.

A másodfokú fegyelmi tanács úgy vélte, hogy az elsőfokú szerv eljárása során a tényállás tisztázása nem volt teljes körű, valamint a határozat indokolása sem volt kellően

megalapozott. A fegyelmi tanács figyelmen kívül hagyta a közbeszerzési törvény egyértelműen rögzített értékhatárait, valamint nem vizsgálta meg a panasz kiegészítésében szereplő, tervezési jogosultságra vonatkozó panaszt.

A megismételt eljárásban 2009. szeptember 14-én a vizsgálóbiztos meghallgatást tartott, amely tárgyaláson a jegyzőkönyv tanúsága szerint mind a bepanaszoltak, mind a panaszos részt vett.

A vizsgálóbiztos indítványát is értékelve az elsőfokú kamarai szerv 2009. szeptember 28-án kelt III-0013/08/09/1. (IX. 28.) számú határozatával I.r. felperes építész mérnököt figyelmeztetésben részesítette, ugyanilyen fegyelmi büntetéssel sújtotta III-0013/08/09/2. (IX. 28.) számú határozatával II.r. felperes eljárás alá vont építészt, valamint III-0013/08/09/3. (IX. 28.) számú döntésével III.rendű felperes építészmérnököt.

A döntések indokolása megegyező: az elsőfokú fegyelmi tanács az EFSZ 6.3. pontjának sérelmét nem látta bizonyíthatónak, a 4.1. pont vonatkozásában álláspontja szerint beigazolódott, hogy a vétséget a felperesek nem követték el. A figyelmeztetés fegyelmi büntetés kiszabására azért került sor, mert az eljárás alá vont építészek bizonyítottan megsértették az EFSZ 5.8. és 5.5. pontját, azzal, hogy az elvégzett munkáért nem számítottak fel tervezői honoráriumot, valamint olyan tervet - alternatív megoldási javaslatot - készítettek, amely nem felel meg az érvényben lévő előírásoknak. Enyhítő körülményként értékelte a Budapesti Építész Kamara Etikai-Fegyelmi Bizottsága, hogy gondatlanul követték el a vétségeket a bepanaszoltak, valamint bizonyított kárt nem okoztak.

A panaszos fellebbezése nyomán az elsőfokú szerv nem rendelkezett az iratok felterjesztéséről, hanem ismételten tárgyalást tűzött ki 2009. november 9. napjára.

A meghallgatáson elhangzottakat is figyelembe véve az elsőfokú szerv III-0013/08/09/1., valamint III-0013/08/09/2., illetve III-0013/08/09/3. számú határozatával fenntartotta az előző (megismételt eljárásban hozott) határozataiban foglaltakat és mindhárom építészt figyelmeztetésben részesítette.

Panaszos ismételten jogorvoslással élt, a fellebbezésben foglaltakat értékelve, valamint a vizsgálóbiztosi jelentést és a Magyar Építész Kamara tervpályázati munkabizottságának állásfoglalását, valamint a felperesek észrevételeit is figyelembe véve az alperes 23/2010. (03.18.) számú határozatával I.r. felperes, 24/2010. (03.18.) számú határozatával II.r. felperes, végül 25/2010. (03. 18.) számú határozatával III.rendű felperes eljárás alá vontak tagsági viszonyát - az EFSZ 6.3. pontjának megsértéséért - hat hónapra felfüggesztette, mellékbüntetésként 100.000. forint pénzbírság megfizetésére kötelezte az eljárás alá vontakat.

A határozatok mindenben megegyező indokolása szerint egyértelműen megállapítható volt, hogy a tervpályázat kiírásának követelményei fennálltak, „a tervpályázati eljárások részletes szabályairól” szóló 137/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályai szerint. Az építető - ajánlatkérő - a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozott, mint önkormányzat, a tervezés tárgya (az új Városháza) fajtája szerint tervpályázat lefolytatására kötelezett.

Ezt követően az alperesnek a tervezési szolgáltatás mértékét kellett vizsgálnia, nevezetesen, hogy ez az összeg eléri-e vagy meghaladja-e a közbeszerzési értékhatárokat. E körben a másodfokú szerv kiemelten értékelte a tervpályázati munkabizottság megállapításait, valamint

a becsatolt tervezési szerződéseket. Az elbíráláskor hatályos, a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Közbeszerzési Törvény) 40. §-ában foglaltakra is figyelemmel a kamara megállapította, hogy a tanulmánytervre vonatkozó szerződés és az építési engedélyezési terv elkészítésére vonatkozó megállapodás azonos évben kötött, együttes értékük messze túllépte a 2007. évi közbeszerzési értékhatárt. Az alperes kiemelte, hogy a tömbvázlatok elkészültével nem keletkeztek olyan szerzői jogok, amely indokolná további tervezési munkának közvetlenül a bepanaszoltaktól történő megrendelését. A másodfokú fegyelmi tanács álláspontja szerint még a vázlattervek elkészülte sem akadályozta volna meg a tervpályázat kiírását. A szerzői jogi védelem kizárólag az elkészült tervvázlatokra vonatkozik és nem az adott tervezési feladat, program szerinti épület terveinek kizárólagos elkészítésére. Figyelemmel arra, hogy a tervpályázati kötelezettségre a tervtanács is felhívta a figyelmet, gondatlanság ténye kizárt. Ezt is értékelte súlyosbító körülményként a kamarai szerv, csakúgy mint azt, hogy három építész közös tevékenysége során követte el az etikai vétséget és az elkövetett szabályszegés gyakorisága növekszik. Enyhítő körülményként vette figyelembe az alperes, hogy egyik építész vonatkozásában sincs hatályos, jogerős elmarasztaló kamarai fegyelmi határozat, valamint az bepanaszoltak együttműködő magatartást tanúsítottak az eljárás során. A határozat rögzíti, hogy eljárási hibának tekinthető, hogy az elsőfokú szerv panaszos fellebbezésének beérkezését követően nem továbbította az iratokat, hanem ismételten tárgyalta és új határozatot hozott, azonban a jogorvoslat tényét figyelembe véve ennek az eljárási hibának már nem volt jelentősége a másodfokú eljárásban.

A felperesek keresetükben a másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését indítványozták.

A jogi képviselő hangsúlyozta, hogy az eljárásban többször előadták ügyfelei, hogy azt a tájékoztatást kapták, hogy nem szükséges az önkormányzati megrendelőnek pályázatot kiírni erre a feladatra. Az építészek elfogadták a jelentős közbeszerzési gyakorlattal és megfelelő szakemberrel rendelkező megrendelő tájékoztatását a pályáztatásra, illetve annak hiányára vonatkozólag.

A bepanaszoltak hangsúlyozták, hogy véleményük szerint már a tömbvázlatok is önmagukban tartalmaztak olyan önálló új elemet, amely alapján szerzői jogi védelem alá tartozik a dokumentum. **E körben hivatkoztak a Szerzői Jogi Szakértő Testület 06/07/01. számú szakvéleményében foglaltakra.**

A felperesek kifogásolták, hogy eljárásukat szándékosnak minősítette az alperes, megítélésük szerint azonban a döntés több eljárási hibát is tartalmaz.

A másodfokú fegyelmi tanács nem megfelelő fegyelmi szabályzat alapján járt el, valamint kisebb hibának tekintette azt a tényt, hogy az elsőfokú hatóság ismételten tárgyalta az elsőfokú eljárásban.

A bepanaszoltak kiemelték, hogy az önkormányzattal folytatott tárgyalásokat I.r. felperes vitte, a szerződések megkötésében egyedül ő vett részt. Mindezek miatt a szándékos elkövetési magatartásra vonatkozó utalások nem állják meg a helyüket a II. és III. rendű felperesek vonatkozásában, amennyiben el is fogadjuk az I. rendű felperesre írt megállapításokat.

Az alperes érdemi nyilatkozatában a kereset elutasítását indítványozta.

A jogi képviselő hangsúlyozta, hogy a bírósági perben a törvényességi felülvizsgálat során kizárólag a másodfokú határozat elemezhető jogszerűségi szempontból, ezért a felperesek

elsőfokú eljárásra vonatkozó előadásai irrelevánsak. A ári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-a rögzíti a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat jogszerűségének szempontjait, az alperes megítélése szerint határozata e kritériumoknak mindenben megfelelt. A hatóság úgy vélte, hogy a Szerzői Jogi Szakértői Testület egyedi ügyekben foglal állást, így jelen ügyben relevanciája nincs egy másik ügyben megküldött véleménynek, egyebekben sincs a szerzői jogi kérdéseknek ebben a perben jelentősége.

A kereset nem megalapozott.

A bíróság az alperesi határozatot a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. §-a, valamint a Pp. 324. § (2) bekezdésének a) pontja és a 339/A. §-a értelmében a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján, a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül, a tényállást a peres felek nyilatkozatai, az általuk csatolt okirati bizonyítékok, továbbá a közigazgatási iratok tartalma alapján állapította meg.

A perben sérelmezett alperesi határozatok a Fegyelmi Szabályzat 6.3. pontjának megszegését rótták az eljárás alá vont építészek terhére.

Az EFSZ 6.3. pontjának értelmében az építész nem vállalkozhat olyan tervezési feladat elvégzésére, vagy abban való közreműködésre, amely feladatra a jogszabályok szerint tervpályázatot kell kiírni.

A Közbeszerzési Törvény felhatalmazása alapján született meg a Korm. rendelet, melynek általános rendelkezései az 1. § (3) bekezdésben előírják, hogy tervpályázati eljárást kell lefolytatni a közbeszerzési törvény szerint ajánlatkérőnek minősülő szervezetnek a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó, építési beruházás esetén az építmény építészeti-műszaki tervezésének a kivitelezést megelőző versenyezettetésére - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik -, valamint az önálló szolgáltatásként megrendelendő építészeti-műszaki tervezés versenyezettetésére.

A fenti szabályoknak megfelelően az a kérdés, hogy adott tervezési feladatra tervpályázatot kell-e kiírni, a Korm. rendelet - fentebb idézett - 1. § (3) bekezdésében foglalt szempontok szerint dönthető el:

- vizsgálni kell egyrészt, hogy az építtető-ajánlatkérő a közbeszerzési törvény szerint ajánlatkérőnek minősül-e,

-másrészt elemezni kell, hogy a tervezés tárgya közbeszerzési törvény hatálya alá tartozik-e,

- harmadlagosan vizsgálandó kérdés, hogy a tervezési szolgáltatás mértéke eléri-e a közbeszerzési értékhatárokat.

A bíróság nem vitatja, hogy az elbíráláskor hatályban volt Közbeszerzési Törvény rendelkezési alapján nem első ránézésre eldönthető, egyszerű megítélésű ügyként kezelhető, hogy az adott tervezési feladat elvégzésére tervpályázatot kell-e kiírni, hiszen a közbeszerzési jogszabályok maguk is számos értelmező rendelkezést tartalmaznak, megkülönböztetünk általános egyszerű közbeszerzési eljárást, különös egyszerű közbeszerzési eljárást, ismeretes közösségi értékhatár és nemzeti értékhatár. A Korm. rendelet 7. §-a is megkülönböztet általános eljárási szabályokat és ismeri az egyszerű eljárást. Jelentőséggel bír e körben a

tervezési szolgáltatás becsült értéke is, de a Közbeszerzési Törvény 35. § (1) bekezdésére figyelemmel a tervezési szerződésben foglalt ellenérték is mértékadó.

A kérdéskör bonyolultságát jelzi az is, hogy a folyamatban volt hatósági eljárásban maga a Magyar Építész Kamara is állásfoglalást kért a tervpályázati munkabizottságtól, valamint általános jellegű iránymutatást igényelt a megismételt eljárásban a Közbeszerzések Tanácsától.

Míndezek mellett azonban kétségtelen, hogy az építészek számára az EFSZ - fentebb idézett - 6.3. pontja etikai kötelességként írja elő, hogy ne vállalkozzanak olyan tervezési feladat elvégzésére, amely feladatra jogszabályok szerint tervpályázatot kell kiírni.

Míndezek miatt a panaszos bejelentése alapján az eljáró fegyelmi szerveknek a Korm. rendelet - fentebb idézett - 1. § (3) bekezdése alapján a vonatkozó három kérdéskört kellett alaposan kivizsgálni.

A kifogásolt tervezési szerződés a 2007. november 22-én kelt, ... Polgármesteri Hivatal építési engedélyezési terveire vonatkozik, így aggálytalanul igazolt volt a Korm. rendelet 1. § (3) bekezdésében szereplő első feltétel, mely szerint az építtető a Közbeszerzési Törvény hatálya alá tartozik, hiszen ekként rendelkezik a Közbeszerzési Törvény 22. § (1) bekezdés d) pontja. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében rögzített második kritérium is megállt, hiszen a tervezendő városháza nem tartozik azon sajátos építményfajták körébe az 1997. évi LXXVIII. törvény alapján, amely esetében tervpályázati eljárás lefolytatása nem lenne kötelező.

A fentiek alapján a kamarai szervnek a továbbiakban azt kellett vizsgálni, hogy a tervezési szolgáltatás mértéke elérte vagy meghaladta-e a közbeszerzési értékhatárokat.

A Közbeszerzési Törvény 35. § (1) bekezdése alapján a közbeszerzés értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyáért általában kért, illetve kínált, általános forgalmi adó nélkül számított legmagasabb összegű teljes ellenszolgáltatást kell érteni, ezért nyilvánvalóan a közbeszerzés tárgya jelen ügyben az építészeti-műszaki tervezés volt, azaz a szerződéses értéket kell figyelembe venni.

A Polgármesteri Hivatal épületének vázlatterve elkészítésére és előkészítő tevékenységre nézve a szerződéses érték 5.600.000. forint + Áfa volt, míg a tervezési szerződés 12.000.000. forint + Áfa munkadíjat rögzített.

A 2007. évben a jelen szerződésekre irányadó, Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése szerinti értékhatár nettó 8.000.000. forint volt, ez alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy már a 2007. november 22-én kelt tervezési szerződés értéke önmagában is túllépte azt a határt, amelyre nézve tervpályázati eljárást kell lefolytatni.

Figyelemmel arra, hogy a Korm. rendelet - fentebb idézett - 1. § (3) bekezdésében részletezett mindhárom feltétel teljesült, a bíróság az alperessel egyetértésben azt állapította meg, hogy a panasz tárgyát képező tervezési feladatra tervpályázati eljárást kellett volna lefolytatni, s mivel ennek kiírása nem történt meg, ugyanakkor a bepanaszolt építészek a tervezési feladat elvégzésére vállalkoztak, megsértették az EFSZ 6.3. pontját.

A bíróság nem tudta elfogadni a jogi képviselő arra vonatkozó hivatkozását, mely szerint az önkormányzattal a tárgyalásokat az I. rendű felperes folytatta, a szerződések megkötésében egyedül ő vett részt, ezért a II. és III. rendű felperesek vonatkozásában a szándékos elkövetési magatartásra vonatkozó állítások nem elfogadhatók. Az EFSZ fentebb idézett 6.3. pontja

ugyanis már azt is tiltja, hogy az építész akár közreműködjek olyan tervezési feladatban, amelyre nézve a jogszabályok szerint tervpályázatot kell kiírni.

A bíróság nem osztotta a felperesek azon hivatkozását sem, mely alapján a tanulmányterv elérte a szerzői jogvédelem azon szintjét, amely alapján nem lett volna lehetősége más személynek a tervdokumentáció birtokában az építési engedélyezési dokumentáció elkészítésére.

A felperes maga csatolta a perben a Szerzői Jogi Szakértő Testület 06/07/01-es állásfoglalását, melyet a bíróság annak ellenére iránymutatónak tekintett, hogy konkrét ügyben keletkezett, hiszen az idézett szakvéleménynek van olyan, általános jellegű megállapításokat tartalmazó pontja, amely a töretlen bírói gyakorlaton alapul és minden egyes szerzői műre, beépítési tanulmánytervre vonatkoztatható.

Az állásfoglalás 40. pontja rögzíti, hogy a tervműveknek több, egymásra épülő, de jogi értelemben egymástól független fázisa, készütségi foka van. E készütségi fokok elérése és a tényleges kivitelezés elkerülhetetlen változtatásokat igényel, amelyeket a felhasználó a szerző tiltakozása ellenére is végrehajthat, vagy a szerzőtől különböző személlyel végrehajthat. A Szerzői Jogi Szakértő Testület hivatkozott többek között az EBH 2000/382. számú, valamint a 2006/1499. számú egyedi döntésre, amely kifejezésre juttatta, hogy „a terv előkészítése során megjelenő műszaki gondolatok, elképzelések szerzői műnek nem minősülnek, ha az ötlet szintjét nem haladják meg.

Szerzői jogsérelem ezért nem valósul meg, ha az új tervező nem a műszaki megoldást, hanem legfeljebb az ezzel kapcsolatos ötletet veszi át és más építészeti megoldást alkot".

A Szerzői Jogi Szakértő Testület ezen állásfoglalásában kifejezetten általános jellegű iránymutatást írt le a beépítési tanulmánytervtől való esetleges eltérésre, illetve más tervező igénybevételére nézve.

A 48. pont rögzíti, hogy a beépítési tanulmányterv az alkotás olyan szakasza, amelyben a tanulmánytervben feltüntetett egyes épületek tervei még nincsenek készen, tehát a mű valójában még „csak” vázlat.

Ebből következően a beépítési tanulmánytervtől való, egy épületre vonatkozó akár lényeges vagy teljes eltérés esetén még azt sem lehet mondani, hogy megvalósulna a tanulmányterv szerzője vagyoni jogának sérelme engedély nélküli átdolgozás útján. A megrendelőt (a felhasználót) nem terheli kötelezettség erre vonatkozó kifejezetten kikötés nélkül a beépítési tanulmányterv „betartására”, ebből az is következik, hogy felkérhet bárkit a még be nem épített ingatlanrész új beépítési tanulmánytervének elkészítésére. Kifejezett szerződési kikötés híján bárkivel szerződést köthet a meglévő beépítési tanulmányterv még nem megvalósított épülete engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítésére is.

A bíróság a fenti, egyedi döntésekkel is alátámasztott állásfoglalás alapján osztotta az alperes álláspontját abban, hogy még a vázlatok elkészülte sem akadályozta volna meg tervpályázat kiírását. A szerzői jogi védelem kizárólag az elkészült tervvázlatokra vonatkozik és nem az adott tervezési feladat, program - azaz a törökbálinti új városháza - szerinti épület terveinek kizárólagos elkészítésére.

A fentiek alapján a bíróság megállapította, hogy a megismételt eljárásban az alperes az eljárási- és anyagi jogszabályok teljes körű figyelembe vételével, a rendelkezésre álló

bizonyítékok begyűjtésével részletesen indokolt és jogszabályokkal alátámasztott törvényes határozatokat hozott, így nem nyílt mód azok hatályon kívül helyezésére.

Mindezek miatt a bíróság a Pp. 339. § (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkező rész szerint döntött.

A felperesek a három határozatra vonatkozó, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43. § (3) bekezdésében írt összegű illetéket keresetlevelükön lerótták.

A perköltség viselésére a felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek, melynek összegét a bíróság mérlegeléssel állapította meg, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1) és (3) bekezdése alapján, figyelemmel az ellenkérelem és a tárgyalás munkai igényére.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2012. március 29.

Dr. Nagy Anita s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: